

Parshat Bamidbar

(פְּקֻדֵיהֶם לַמִּטָּה רְאוּבֵן שְׁשֵׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְחֲמִשׁ מֵאוֹת: פ)

those enrolled from the tribe of Reuben: 46,500.

(פְּקֻדֵיהֶם לַמִּטָּה שִׁמְעוֹן תְּשַׁעַּה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת: פ)

those enrolled from the tribe of Simeon: 59,300.

(פְּקֻדֵיהֶם לַמִּטָּה יְהוּדָה אַרְבָּעָה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: פ)

those enrolled from the tribe of Judah: 74,600.

כָּל-פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל-פִּי יְהוָה לַמִּשְׁפָּחֹתָם כָּל-זָכָר מִבֶּן-חֹדֶשׁ וּמַעְלָה שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף:

All the Levites who were recorded, whom at the LORD's command Moses and Aaron recorded by their clans, all the males from the age of one month up, came to 22,000.

Ohr Hachaim

כל פקודי הלוויים וגו'. רמב"ן ז"ל תמה בדבר שיש לתמוה בו, כי הלוויים הן הנה ידידי ה' וקרוביו ואשר לא חטאו בעגל ולא נגפו ולא הורגו ולא הושקו ואיך נתמעטו כל כך מכל השבטים שאינם מגיעים במספרם מבן חודש לחצי שבט הקטן שבישראל, ולכשתעמוד על מספרם מבן כ' לא יגיע לשליש ולרביע,

כל פקודי הלוויים, all the Levites who were numbered, etc. Nachmanides wonders at the small number of Levites seeing that we are dealing with a tribe who had proved loyal to G'd during the episode of the golden calf and had not sustained losses in their number at that time. Moreover, they were beloved of G'd already while in Egypt. How is it that their number was so small? Although they were counted from the age of one month, as opposed to the other tribes who were counted only from the age of twenty and over, the number of Levites was smaller than the numerically least populous tribe?

והנכון בעיני הוא כי שבט לוי מעשה אחד להם כמעשה עמרם אשר שלח את אשתו בשביל גזירת הבן הילוד, והטעם לצד שהיו מעונגים ולא נשתעבדו לא נמס לבבם כל כך לראות נטעיהם מושלכים ביאור כמעשה איש ישראל אשר מצד השעבוד ועול העבודה הוזל והוקל בעיניהם ובלבם לראות ילדיהם מושלכים ביאור, גם שהיו מזלזלים בעצמן לילד ולעזוב בשדות ובמחילות הארץ אשר אין אדם נכבד שנפשו מכובדת עליו כשבט לוי עושה כן, וזה לך האות כי עמרם שלח את אשתו, ולא הוצרך הכתוב להודיע את הדבר שגם בעמרם לא הגיד הכתוב הענין אלא מהשכלת הענין נודע, וללמד על כל שבטו יצא, וזו היא סיבת מיעוטם כי אם אין גדיים אין תיישים, והגם שמצינו שעמרם החזיר גרושתו, אין ללמוד ממנו שכולם החזירו כי הוא זה אשר בא אליו הדבר בנבואה כמאמר חז"ל באגדה (שמו"ר פ"א סוטה יב) ובדברי הזוהר הקדוש (ח"ב יא): בפסוק וילך איש וגו', וכמו שאמרו ג"כ (שמו"ר פ"א) בפסוק ותצב אחותו וגו' שהלכה לראות מה יהיה בנבואתה.

I believe the simplest explanation for the relative small number of Levites is the fact that they copied the example of their leader Amram who had divorced his wife when the decree to drown the male babies was published. The Levites, precisely because they were not subjected to hard physical labour and all kinds of abuse, remained very sensitive so that they were not prepared to sire children only to have them drowned at birth. They therefore remained largely celibate after having produced a minimum number of children. Their fellow Israelites who were subjected daily to all kinds of cruel experiences had lost some of their erstwhile sensitivity so that the prospect of some of their children facing death at birth did not concern them quite as much as it did the Levites. As a result, they practiced the commandment of being fruitful without restraint giving G'd the opportunity to reward them with large families. Their wives did not mind giving birth in the fields, something which more civilised people would not do. The Torah did not spell all this out in detail; it mentioned what Amram had done only because he reversed himself when his daughter accused him of being worse than Pharaoh who wanted to kill only the males. The fact that Amram remarried his wife does not mean that the other Levites followed his example. As a result they had a far smaller base from which an increase in their numbers could result. We are all familiar with the comment in *Sotah* 12 about Miriam's having watched anxiously when Moses was in a basket in the bulrushes to see if her prophecy that Moses would become the redeemer of Israel showed signs of becoming true.

ואם תאמר למה שבט בן תורה יעשה מיעוט פריה ורביה, אולי שדנו בה למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, וכיוצא בזה מצינו שאמרו (תענית יא.) שאסור לשמש מטתו בשנת רעבון הגם שיש מניעת פריה ורביה, ודנו כמו כן לצד כלוי הבנים הזכרים נמנעו כל עיקר, ומעתה אדרבא עשה ה' עמהם נם שנשארו מהם מספר זה, ולזה אחר זמן שהיו עסוקים גם הם בפריה ורביה פרו וישרצו וגו' יותר משאר השבטים

As to the question why a G'd-fearing tribe such the Levites largely ignored the most basic of G'd's commandments namely to be fruitful and to multiply, they may have applied to themselves the verse in [Isaiah 65,23](#): "in order that they may not labour in vain and give birth to confusion." We find in *Taanit* 11 that in years of famine one may not sleep with one's wife in order not to fulfil the commandment of being fruitful when circumstances are such that suffering of existing human beings would be further increased. The Levites applied this kind of reasoning when considering the fate in store for their male children. Later on when they too fulfilled the commandment they increased their number to compensate for the selfless attitude they had displayed while in Egypt.

Ramban

טעם וידבר ה' אל משה במדבר סיני בעבור שהזכיר (פסוק א) ביום דבר ה' את משה בהר סיני חזר ואמר כי לא היתה צואת הפקידה של הלויים בהר סיני כי בחירת תולדות בני אהרן לבדם היתה בהר סיני ביום צותו על מעשה המשכן אבל הלויים לא נצטוו בבחירתם בהר סיני רק במדבר סיני באהל מועד כמו המצוה הנזכרת בבני ישראל והנה לא היו שבט הלויים כשאר השבטים כי מבן חדש ומעלה לא היו רק עשרים ושנים אלף (להלן פסוק לט) ומבן שלשים שנה כלם שמנת אלפים (להלן ד מח) והנה לא יגיעו מבן עשרים שנה ומעלה לחצי שבט מישראל הפחות שבכלם ועדין לא נשאו הארון שתהיה הקדושה מכלה בהם וזה תמיה איך לא יהיו עבדיו וחסידיו ברוכי ה' כשאר כל העם ואני חושב שזה חזוק למה שאמרו רבותינו (תנחומא וארא ו) כי שבטו של לוי לא היו בשעבוד מלאכת מצרים ובעבודת פרך והנה ישראל אשר מררו המצריים את חייהם בעבודה קשה כדי וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן ([שמות א יב](#)) למעטם היה הקב"ה מרבה אותם כנגד גזרת מצרים כמו שאמר יפרוץ וכאשר נאמר עוד בגזרת אם בן הוא והמיתן אותו וירב העם ויעצמו מאד (שם פסוק כ) כי היה הקב"ה אומר נראה דבר מי יקום ממני או מהם אבל שבט לוי היו פרים ורבים כדרך כל הארץ ולא עלו למעלה כשאר

השבטים ואולי היה זה מכעס הזקן עליהם כי שמעון שהוא עכשיו מרובה באוכלוסין נתמעט בכניסתו לארץ לעשרים ושנים אלף ולוי שהוא שבט חסידי לא נתמעט במגפה:

Hashem spoke to Moshe in the Sinai desert, saying. The tribe of Levi was not like all the other tribes, because from the age of one month and over, there were only twenty-two thousand, and from the age of thirty they were eight thousand. Therefore, Levites from the age of twenty and above were not even equal to half of the least numerous tribe. And as of yet, they did not carry the Aron, whose holiness would reduce their number. This, then, raises a strong difficulty: How is that His servants and pious ones were not blessed by Hashem as were the rest of the nation? I think that this lends support to the statement of our Rabbis that the tribe of Levi was not enslaved in the crushing Egyptian servitude. This is in contrast to the Israelites, whose lives were embittered by the Egyptians with hard labor so as to reduce their numbers, and in return, the Holy One increased their population, in defiance of the Egyptian decree, as it says, "But the more [the Egyptians] oppressed him, the more [the B'nei Yisrael] increased and spread." Furthermore, it is stated concerning the verse, "If it is a boy, kill him" — "and the people increased and were very mighty." This is because Hashem said, "Let us see whose words shall stand, Mine or theirs." The tribe of Levi, however, multiplied in the normal way and did not increase as much as the other tribes. Perhaps this was due to the elder's [Yaakov's] anger at them. Shimon, who was at this point a large population, decreased at the time of entry to Eretz Yisroel to 22,000, and Levi, the tribe of His pious ones, did not decrease in the plague.

Appendix

Ohr Hachaim

וראיתי שיישב בשני דרכים, האחד הוא לצד שהריבוי בא מצד העינוי דכתיב (שמות א' י"ב) וכאשר יענו אותו כן ירבה וגו', ודרך ב' מטעם כעסו של יעקב אביגו עליו השלום. ובעיני טעם הב' רחוק, כי לא נמצא רושם המעטת הזרע בכעס אביהם עליו השלום, ועוד תמצא במספר הבא בדברי הימים (א' כ"ג) היו הלויים שמנה ושלשים אלף מבן שלשים שנה עד בן חמשים שנה, ובמספרם בפרשת נשא באו לכלל חשבון שמונת אלפים וה' מאות ושמנים נמצאו שהוסיפו ד' חלקים בקירוב על מספר זה, ובמספר בני ישראל הבא שם לא באו לכפל מספר האמור כאן, ובאומד מספר זה לכשיהיו נמנים מבן כ' עד בן מאה ומעלה כדרך שנמנים ישראל יכול להיות מספרם כגדול שבטי ישראל ומעלה ואיה כעם אביהם:

Nachmanides provides two possible answers. 1) Seeing the phenomenal increase in the population of the Jews in Egypt was due to the cruel oppression of the Israelites by the Egyptians ([Exodus 1,12](#)), this blessing did not extend to the Levites who did not have to perform slave labour in Egypt. 2) Jacob's anger at his son Levi. I believe that the second reason cited by Nachmanides is quite difficult to accept. We do not find any source for assuming that the anger of a father caused lack of fertility in his sons. Besides, when you examine [Chronicles I 23,3](#), you will find that the Levites between the ages of thirty and fifty who were numbered at that time (near the end of David's life) comprised 38,000. When we compare this number with the number given in *Parshat Nasso*, i.e. some 8,500, we certainly do not notice any lack of fertility on the part of that tribe. This means that during the approximately 480 years between our count and the count in Chronicles the Levites increased four-fold. When you compare the numbers given for the other tribes in Israel at that time when they were counted in Chronicles you will find that the other tribes had only doubled in number since

being counted by Moses in the desert. In view of this, it is difficult to see how Jacob's anger at his son Levi impeded the development of his descendants.

וטעם הא' של העינוי הוא טעם נכון אבל לא יוצדק לפי מאמר חז"ל (ב"ר פ ע"ט) שאמרו לא מת יעקב עד שהגיעו ישראל לכלל מספר ס' ריבוא, ובהכרח ליישב הכתובים לפי דבריהם ז"ל כי אומרו כן ירבה פירוש כמו כן בשיעור הראשון ירבה ולא היה מתמעט הגם שהיו הורגים מהם ומענים אותם היה כח בישראל לפרות ולרבות כמשפט הראשון למלאות החסר, ומה שאמר הכתוב (שמות שם) ובני ישראל פרו וגו' ויקוצו מפני וגו', לצד כי בימי יעקב היו קטני קטנים ולא היו עושים רושם בעיר וכשגדלו עשו פירסום, ומעתה הריבוי היה קודם העינוי ולמה לא יהיה כן לשבט לוי, ואין לומר שהיו כמו כן רבים כשאר השבטים בעת פטירת אביהם ונתמעטו אחר כך ולצד שלא היה בהם העינוי לא חזרו להתרבות, כי גם על זה דן אנכי למה יתמעטו מברכה ראשונה, ורז"ל אמרו (במד"ר פ"ה) שהיה הארון מכלה בהם, זה היה אחר מינוי עבודת הלויים

The first reason Nachmanides cites why the Levites increased far less during their stay in Egypt is correct but is not supported by *Bereshit Rabbah* 79,1 according to which Jacob did not die until his descendants numbered 600.000. In order to reconcile the various verses in the Torah quoting numbers, it is necessary to understand the word [כין Exodus 1,12](#) as telling us that the Israelites who had first decreased in numbers after Jacob's death increased again after Pharaoh's attempt to reduce their numbers by the various measures described in the Torah. As to the statement in [Exodus 1,7](#) about the Israelites being fruitful and multiplying exceedingly until the land appeared full of them, we must interpret that whereas during Jacob's lifetime the Israelites were not prominent in Egypt though numerous, after his death they became more and more visible so that the Egyptians were revolted by this phenomenon. If the original increase in the Jewish population included the tribe of Levi in full measure, why did they not increase the second time in similar measure? The answer is that Pharaoh's harsh decrees did not apply to them so that G'd did not need to compensate them for their suffering. Our sages in *Bamidbar Rabbah* 5,1 describe that the Levites suffered numerous deaths in connection with carrying the Holy Ark. This occurred however, only after the Levites had already been appointed, i.e. after the count described here.